
Notiser

MEDISINSK NYTT

Depresjon i generasjoner

Barn av deprimerte foreldre har omkring tre ganger økt risiko for selv å utvikle angst, alvorlig depresjon eller rusmisbruk i forhold til kontrollpersoner (Am J Psychiatry 2006; 163: 1001 – 8). Det viser den hittil lengste oppfølgingsstudien på dette området.

150 barn deltok og ble fulgt i 20 år. Særlig jenter hadde stor risiko for å utvikle alvorlig depresjon, som oftest oppstod i 15 – 20 års alder. Det var også en tendens til økt forekomst av somatiske sykdommer hos barn av deprimerte foreldre.

Avklemming av navlestrengen

I 1913 ble det første gang publisert en artikkel der forfatteren anbefalte at navlestrengen skulle klemmes av straks etter fødselen. Dette har stort sett vært klinisk praksis siden. Men den gangen var medisinske råd basert på ekspertuttalelser – ikke på randomiserte studier.

I løpet av de siste tiårene har flere undersøkelser tydet på at tidlig avklemming av navlestrengen kan ha ulemper. Barnets jernlager økes og risikoen for anemi begrenses dersom man venter et par minutter. En stor, randomisert studie av fødsler i Mexico bekrefter hypotesen (Lancet 2006; 367: 1997 – 2004).

Studien omfattet nesten 500 barn. Hos halvparten klemte man av navlestrengen med én gang, hos de øvrige ventet man i to minutter. Ved seks måneders alder hadde barna i den siste gruppen signifikant høyere ferritinkonsentrasjoner i blodet og totalt jernnivå i kroppen. Effekten gjaldt særlig barn som fikk morsmelk og dem som hadde lav fødselsvekt.

Hjertesvikt øker risikoen for demens

Hjertesvikt øker risikoen for demens. Det er konklusjonen i en svensk populasjonsbasert undersøkelse som omfattet 1 300 personer over 75 år (Arch Intern Med 2006; 166: 1003 – 8). Ved studiestart hadde ingen demens, mens 205 hadde hjertesvikt.

I løpet av oppfølgingsperioden på ni år fikk 440 personer stilt diagnosen demens. Hjertesvikt var forbundet med en nesten fordoblet risiko for utvikling av demens og Alzheimers sykdom (hasardratio 1,8). Lavt diastolisk blodtrykk (< 70 mm Hg) var også forbundet med demens (hasardratio 1,6). Hos dem som hadde både hjertesvikt og lavt diastolisk blodtrykk var risikoen ytterligere forøket (hasardratio 3,1). Bruk av antihypertensiva, særlig diuretika, reduserte demensrisikoen.

Snakker ikke om inkontinens med legen

Urininkontinens hos personer over 65 år er vanlig, assosiert med betydelig nedsatt funksjonsevne og sannsynligvis kraftig underrapportert – i hvert fall i USA (Arch Intern Med 2006; 166: 1128 – 33).

Nesten 40 % av de 150 000 personene som besvarte et spørreskjema, hadde denne typen plager. Men bare halvparten av dem hadde diskutert problemet med primærlege. Urininkontinens førte til signifikant og klinisk betydningsfull nedsatt livskvalitet og selvrapportert helse, også etter at man hadde kontrollert for en rekke andre variabler.

Fluoksetin ved anoreksi?

Antidepressiver brukes ofte ved behandling av anorexia nervosa, men effekten er usikker. I en ny studie vises det at fluoksetin ikke forebygger tilbakefall (JAMA 2006; 295: 2605 – 12). Det er et skuffende resultat siden risikoen for tilbakefall ved denne tilstanden er høy.

Studien omfattet 93 kvinner i alderen 16 – 45 år, som hadde tilfrisknet etter den første behandlingen. Tiden til tilbakefall var lik i begge grupper. Bare 27 % i fluoksetingruppen og 32 % i placebogruppen klarte å gjennomføre behandlingen og holde kroppsmasseindeksen over 18,5 kg/m² i løpet av studieperioden på ett år.

Vellykket narkotikapolitikk i Sveits?

Sveits er berømt – og kritisert – for sin liberale politikk når det gjelder å bekjempe heroinmisbruk. Politikken omfatter lavterskeltilbud for medikamentell behandling, oppretting av nasjonale sprøyterom med helsepersonell, og heroin på resept.

En grundig gjennomgang av trendene innen heroinmisbruk viser at denne politikken sannsynligvis har hatt en positiv effekt både på misbruk og heroinrelaterte dødsfall (Lancet 2006; 367: 1830 – 4). Insidensen av nye misbrukere i Zürich var 80 i 1970, 850 i 1990 og 150 i 2002. Denne kraftige reduksjonen er større enn i de fleste andre europeiske land. Samtidig har gjennomsnittsalderen blant misbrukerne økt, mens konfiskering av heroin og antall overdosedødsfall er redusert.

Medikaliseringen av heroin har gjort stoffet mindre populært, og at det nå betraktes som et «taperstoff», mener forfatterne. Samtidig er det vanskelig å foreta gode analyser av narkotikamisbruk. Datamaterialet kan inneholde store feilkilder.

Atrieflimmer genetisk betinget?

Årsakene til atrieflimmer er kun delvis kartlagt. Amerikanske forskere har nå undersøkt 15 pasienter med idiopatisk atrieflimmer på mutasjoner i et gen som koder for et kardialt protein som kontrollerer regelrett elektrisk aktivitet i atriet (N Engl J Med 2006; 354: 2677 – 88).

Fire av pasientene hadde heterozygote missensmutasjoner, tre av disse kun i myokard, den siste også i perifere lymfocytter. Det kan eksistere genetiske forklaringer for vanlige sykdommer som hittil har vært ansett som idiopatisk betinget, konkluderer forfatterne.

Lavt trykk i fly er ikke årsak til trombose

Trykket i en flykabin er ikke årsak til økt tromboserisiko på lange flyreiser. Det er konklusjonen i en ny krysningsstudie (JAMA 2006; 295: 2251 – 61). Det har vært uklart om det er den langvarige stillesittingen eller andre faktorer som gir den økte risikoen for venøs tromboembolisme.

73 friske, unge personer (58 % kvinner) satt i en flysimulator med hypobar hypoksi tilsvarende et trykk som ved 2 400 m høyde. Simuleringen varte i åtte timer, og deltakerne skulle sitte i minst 55 minutter i hver time. En uke senere deltok alle i det samme eksperimentet, men denne gang med en normobar normoksi tilsvarende et trykk som ved 70 m høyde. Det var ingen signifikante forskjeller ved de to eksponeringene.

Resultatet kan forklare hvorfor tromboembolisk sykdom ikke forekommer hyppigere hos flypersonale enn hos andre (Ugeskr Læger 2006; 168: 2529).

Kan statiner forebygge katarakt?

Ettersom oksidativt stress trolig spiller en rolle ved utviklingen av katarakt, har man nå undersøkt om statinbruk kan påvirke forekomsten av sykdommen. I en fem års oppfølgingsstudie undersøkte man insidensen av katarakt blant drøyt 1 000 middelaldrende og eldre amerikanere (JAMA 2006; 295: 2752 – 8).

Det var en klar assosiasjon mellom statinbruk og redusert risiko for kjernekatarrakt (12 % versus 17 %; oddsratio 0,55; 95 % KI 0,36 – 0,84). Funnet sto seg også når man kontrollerte for en rekke bakgrunnsfaktorer. Det var imidlertid ingen sammenheng mellom statinbruk og kortikal og subkapsulær katarakt.

Publisert: 24. august 2006. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.